OTOMOBİL İŞ

AYLIK DERGİ / ŞUBAT 1979 ● SAYI : 71

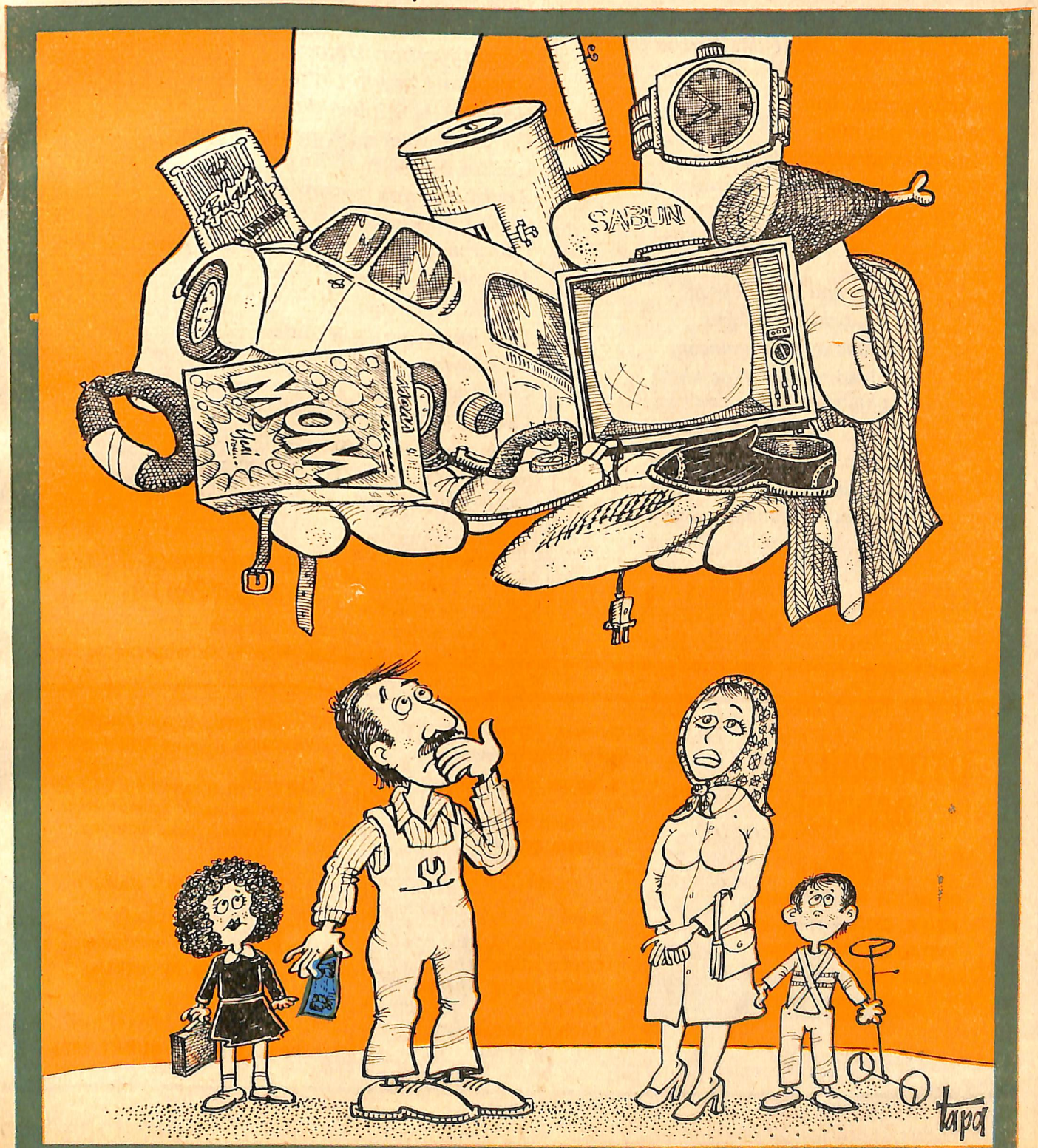

KURBAN USTA...

Gecenin insiz ve sessizliğini,
Yırtarcasına bozuyor bir çift ayak sesi.
Bir kuytuya büzülmüş uyuyan
Sokak köpeğini rahatsız eden bu ses,
Aslında altın ayakların sesi.
Bir vardiya daha çalışıp,
Milli Ekonomiye bir altın,
Zincir halkası daha bağlayan
Kurban ustanın ayak sesi.
Yorgun Kurban Usta, bitkin Kurban Usta.
Ama...,
Mutlu Kurban Usta.
Alın teri göz nûru
Emeğinin karşılığını aldı bugün,
Bir aylık çalışmasının semeresini
Gördü bu bün.

Kafasında binbir hesap,
Kira, bakkal ve kasap,
Oğluna ayakkabı alacak,
Kalırsa elinde birkaç kuruş
Mutlu Kurban Usta.
Sessiz sedasız düşünüyor,
Bir daha ki ay elinde kalan
Bir kaç kuruşla ne yapayım diye,
Düşünüyor daha bu aydan.

Yılbaşında eğlenirim belki diyor
Bir kenar gazinoda.
Düşün Kurban Usta...,
Hesabet Kurban Usta,
Hesabet ki yanlışlıkla,
Üç beş kuruş çarçur etmeyesin.
İşçisin Sen,
Zevk, eğlence haram sana.
7500 Lira verip,
Gidemezsin bir gecelik eğlenceye
İki belki üç maaşın yapar senin
Ancak o parayı
Sen kenar kahvelerinde,
Oynamaya bak 66, Konkenini,
Sen içmeye bak çayını, kahveni
Sen ensesi kalınlardan değilsin
Sen ayrı dünyalısın Kurban Usta,
Bizim Dünyalımızsın, İşçisin sen
KURBAN USTA..

M. T. E. ÇAYIROVA-GEBZE
Bilâl TÜRKER

OTOMOBİL - İŞ DERGİSİ

TÜRKİYE OTOMOTİV İMÂL, MONTAJ, DEMİR, ÇELİK MAKİNA VE METALDEN MAMUL EŞYA SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI YAYIN ORGANIDIR.

Otomobil - İş adına
Sahibi: Genel Başkan
A. AYDIN ÖZEREN

Yazı İşleri Müdürü
ŞEYMA TÜMER

Adres :
OTOMOBİL — İŞ GENEL MERKEZİ
NEŞET ÖMER SOKAK NO. 20
KADIKÖY/İSTANBUL
TEL. : 36 29 94

Derğimiz Basın Ahlâk Yasasına uymayı kabul eder.

Dergimize gönderilen yazı ve resimler neşir edilsin veya edilmesin iade edilmez.

Dizgi - Tertip - Baskı :
TEKGIDA — İŞ
Eğitim İşleri Matbaası
4. Levent/İSTANBUL

Baskı tarihi 15 ŞUBAT 1979

BAŞYAZI

Fiyatlar Dondurulmalı Etiket Anarşisine Son verilmelidir

Bunalımlı bir yıldan diğerine girerken sorunların daha fazla arttığını kabul etmek mecburiyetindeyiz.

Dar boğazın etki sahasının azaltılması için hükümet yetkililerinin çabaları ancak ilerideki günlerde meyvasını verebilir. Taze para bulabilme girişiminin istenilen neticeyi vermeyişine bir yerde batının Türkiye üzerindeki katı tutumu etken olmaktadır.

Yıllarca sürdürülen ters politika nedeni ile dıştaki itibarımızın kaybolması, gelişmekte olan Türkiye'yi durdurmak şöyle dursun hızla gerilere doğru itmektedir. İş adamlarımızın halen tatlı kârlar hayali ile yaşamlarını sürdürmek istemeleri ekonomimizi ters yönden etkilemektedir.

Ayakta durmak için yabancı sermaye diye bağıran grupların, bir çoğunda halen yabancı sermave mevcuttur. Gelin görün ki şimdiye kadar yabancı sermayeden normal istifade dahi edememişlerdir. Ama yabancı sermayenin bizden çok şey götürmüş olduğunun ispatı bu işyerlerinin ikibin-üçbin kişilik kuruluşlar haline gelmesi gerekirken «Güdük» kalmalarıdır.

Çünkü yabancı sermaye gerçek yatırımın hiçbir zaman yanında olmamış hatta ciddi şekilde riske bile girmemiştir.

Bütün bunlar ortada iken iş adamlarımız yabancı sermayeyi yeni yöntemlerle mı davet etmek isterler? Türkiye'yi, gayet iyi tanıyan bu guruplar, paramızın değeri Avrupa ülkelerine eş değerken ülkeye bu kazığı atanlar şimdi gelirlerse acaba ne isterler? İşte yıllarca yabancı sermaye ile sanayide kalkınıyoruz diye kendimizi aldatırken dış bağımlıktan kurtulamamanın acı tecellisini hep beraber çekiyoruz.

Türkiye elbette bu bunalımı da atlatacaktır ve atlatmaya mecburdur. Yalnız halkı biraz daha az sıkıntı çekerek bu devreden geçirmek muhakkak ki büyük maharet istiyen bir iştir. Ancak iki tarafta fedakârlık etsin işçi işveren beraber kemerleri sıkalım lâfları aldatmacadan öteye gideceğini sanmıyorum. Fiyatlar doruk noktalara hızla yaklaşırken halkın yaşamını aynı ücretle sürdürmesine imkân var mıdır.

Toplu İş Sözleşmelerinden gelen artışlar yılını bulmadan etkinliğini kaybederken, memurlara verilen zam ise bunun yanında çok gülünç kalmaktadır. Alınan bu zamlarla halkın yaşamını sürdürebilmesine yardımcı olacak tek kuvvet devlettir. Fiyatlar hemen dondurulmalıdır. Bu cüz'i zamların bile hayat şartlarının artışını körükleyen çıkar çevrelerine yardımcı olduğu söylense bile gerçekle ilgi derecesini sizlere bırakıyorum. Aslında artan hayat pahalılığı çıkarcılar elinde oyuncak olmuştur. İstedikleri malı kaybederlerken istediklerininde fiyatını keyiflerine göre yükseltmektedirler. Sanki tüm giyecek, yiyecek mallarıda dışarıya satıyormuş gibi zam üstüne zam açıkça ülke içinde var yokluğu çekilmesi gerçek denetim yoksunluğu değil midir?

Elindeki malı satamayıp çürümesine, içi kan ağlıyarak bakan köylünün aynı malı pazar fiyatı ile görünce çıldırmadığına sükür etmek lâzım gelir.

Hükümet yetkilileri hayat şartlarının yükselmesini durdurmak için ciddi bir düzen getirmediği sürece, dış ülkelerden taze para bulunsa da döviz durumları halledilse de dar boğazdan bu yolla çıkışı imkânsız gözükmektedir.

Kaldı ki işçi ve köylünün sırtındaki yük hergün ağırlaşırken, dış borçların ödenmesinde bunun nasıl bir etken olacağının hesabının şimdiden yapılması şarttır.

A. AYDIN ÖZEREN

Toplu Sözleşme görüşmeleri yoğun şekilde sürüyor

KARTAL'da kurulu Sevil Metal işyerinde çalışan üyelerimiz adına yürütülen birinci dönem sözleşme görüşmelerinde işgüvenliği, çalışma süresi, parasal tüm maddeler de uyuşmazlığa gidilmiştir.

Uzlaştırma Kurulu üçüncü tarafsız aracısının 18.1.1979 günü için yapmış olduğu tebligata rağmen, işveren tarafsız aracısını ve temsilcisini kurul toplan

OTOMETAL İŞYERİNDE ANLAŞMA SAĞLANDI

AYLIK ÜCRETLERE 4440 LİRA ZAM ALINDI

Gebze'de kurulu Otometal Otomotiv ve Metal San. ve Tic. A.Ş. işyerinde çalışan işçileri temsilen yürüttüğümüz Birinci dönem Sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla kesilmiş ve günün koşullarının altında olan kurul kararı kabul edilmiyerek işyerinde 15-1-1979 günü GREV kararı, işveren de LOKAVT kararı almış idi.

26 Ocak 1979 günü yapılan görüşmede sağlanan anlaşma ile sözleşme, 1 Ağustos 1978 tarihinden itibaren iki yıl süre için bağıtlandı...

Sözleşme döneminde 140 günlük ücretleri tutarında ikramiye alacak üyelerin aylık ücretlerine 4440 lira zam yapılmıştır.

- Sendikamızın, sözleşmeler ile çalışma süresinin kısaltılması yolundaki kesin tavrı sonucu, haftalık çalışma süresi 46 saat 30 dakikaya indirilmiştir ve bu süre 5 günde çalışılacaktır.
- Yasal izin sürelerine 3 gün ilâve edilerek 1500 lira izin gideri, 2000 lira Bayram İkramiyesi ve 2500 lira yakacak yardımı verilmesi kararlaştırılmıştır.
- Üyenin Evlenmesinde 6 gün ücretli izin ile 2000 lira evlenme yardımı, çocuğunun dünyaya gelmesinde 3 gün izin ile 1500 lira doğum yardımı, tahsil yardımı olarak da eğitim derecelerine göre 500 lira, 750 lira ve 1000 lira ödenecektir...
- İhbar tazminatları %50 zamlı ödenecek olup, tazminat hesabında yemek ücreti 30 lira olarak hesaplanacaktır.
- Üyenin vefatında varislerine 10.000 lira, iş kazası ölümlerinde 25.000 lira yardım yapılacaktır.
- Üyenin yakınlarının ölümünde üyeye 2000 lira ödenecektir.
- Askerlik nedeni ile işyerinden ayrılan üyelere kıdem tazminatının haricinde 1 maaş yardım yapılacaktır.
- Her türlü Disiplin cezası, işçi üyelerinde katıldığı Disiplin Kurulu tarafından verilebilecektir.
- Giyim yardımının yanında 700 lira ayakkabı yardımı yapılacaktır.

Sözleşme sonuçları üyelere toplu halde açıklanıyor ve bütünüyle görüşler dile getiriliyor

tısına göndermediği için kurul akamete uğramış ve sendikamız 22 Ocak 1979 günü işyerinde GREV kararı almıştır.

Üyelerimize ileri haklar getiren bir sözleşme bağıtlamak için mücadelemizi yürüteceğiz.

Çolakoğlu işverenliği ile yürütülen ikinci dönem sözleşme görüşmelerinde 25 maddede anlaşmazlığa düşüldü. Kocaeli Bölge Çalışma Müdürlüğüne yaptığımız başvuru üzerine 2 Şubat günü 275 sayılı yasanın 15.nci maddesi uyarınca yapılacak toplantıda Uzlaştırma Kurulu teşekkül edecek ve uyuşmazlık konusu maddeleri görüşecektir.

Yeni dönem sözleşmeleri 1.1.1979 tarihinden itibaren geçerli olacak Atlas Copco Makinaları İmalat A.Ş. ve Karmasan Kartal Makina Sanayii A.Ş. işyerleri sözleşmelerinin çağrı prosödürleri sona ermiş olup yetkinin önümüzdeki günlerde gelmesi beklenmektedir. Bu arada üyelerimizin istemleri saptanarak işyeri temsilcileri ile birlikte yeni dönem sözleşme teklifleri hazırlanmıştır.

Yürürlük süresi 28 Şubat 979 günü sona erecek olan Çayırova Gebze'de kurulu Sigma Döküm Sanayii ve Ticaret Ltd. Şti. ile S.S.Y. Bakanlığının Bakırköy-de kurulu Bölge Depo ve Tamirhane işyerleri sözleşmeleri Ocak ayı içerisinde tarafımızdan fesh edilmiş ve ilgili Bölge Çalışma Müdürlüklerinden işkolumuzda kurulu sendikalar listesi istenilmiştir. Ayrıca Bakanlığın Bursa, Trabzon, Kars, İzmir, Ankara, Samsun, Van ve Diyarbakır illerinde kurulu Bölge Depo ve Tamirhane işyerlerinde çalışan sendikamızda örgütlenen bu işyerleri işçileri için de sözleşme çağrıları ilgili bölge çalışma müdürlüklerinde yürütülmeğe başlanılmıştır.

Anadolu Döküm'de sorunlar tartışıldı

⊗ **EMEĞİN BEKLEYİŞİ : Anadolu Döküm emekçileri topiantının düzenlendiği salona girmek için birbirleriyle yarışıyorlardı sanki. Küçük kapı büyük gurupları birden içeri bırakmıyor ve Otomobil-İş üyeleri yavaş, yavaş büyük olgunluk içinde yerlerini alıyordu.**

Kocaeli Şubemizin toplantısı büyük ilgi ile izlendi

İzmit Tütünçiftlik'te bulunan Anadolu Döküm Sanayn A.Ş.'de çalışan Otomobil-İş üyeleri düzenledikleri bir toplantıda sorunlarını görüşmüşlerdir.

Kocaeli şubemizin önderliğinde gerçekleştirilen toplantıda güncel ekonomik ve sosyal olayların bir değerlendirilmesi ardından işyeri ve bölge çalışanların sorunlarına çözümler aranmıştır.

Bir açıkoturum niteliğini taşıyan toplantıda hemen, hemen tüm üyeler görüşlerini öne sürmüşler ve tartışma ortamında fikirlerin uzlaştırıcı bir platforma olanaklarını araştırmışlardır. Sendikamız Genel Örgütlenme Sekreteri Mehmet Aras ve Kocaeli Şube Başkanı M. Ali Erdoğan, şube sekreterleri Ahmet Kurban ile Ekrem Uzun'un da katıldığı toplantı sonunda genel bir değerlendirme yapılmış ve olaylara bakış açısı kesin olarak belirlenmiştir.

⊗ Kocaeli şubemiz tarafından gerçekleştirilen toplantıda çevre ve işyeri sorunları da dile getirildi ve bölge çalışanların çözümlerde kararlılığı bir kez daha vurgulandı.

⊗ **GÖRÜŞLER BELİRLENİYOR : Güncel ekonomik ve sosyal sorunların genel bir değerlendirmesinin öncelikle yapıldığı toplantıda daha sonra kesin görüş belirleniyordu.**

⊗ **KONUŞMA VE DİNLEYİŞ : Otomobil-İş Sendikasının görüşünü dile getiren Genel Örgütlenme Sekreteri Mehmet Aras konuları açıyor ve değerlendirmeyi çalışanlara bırakıyordu.**

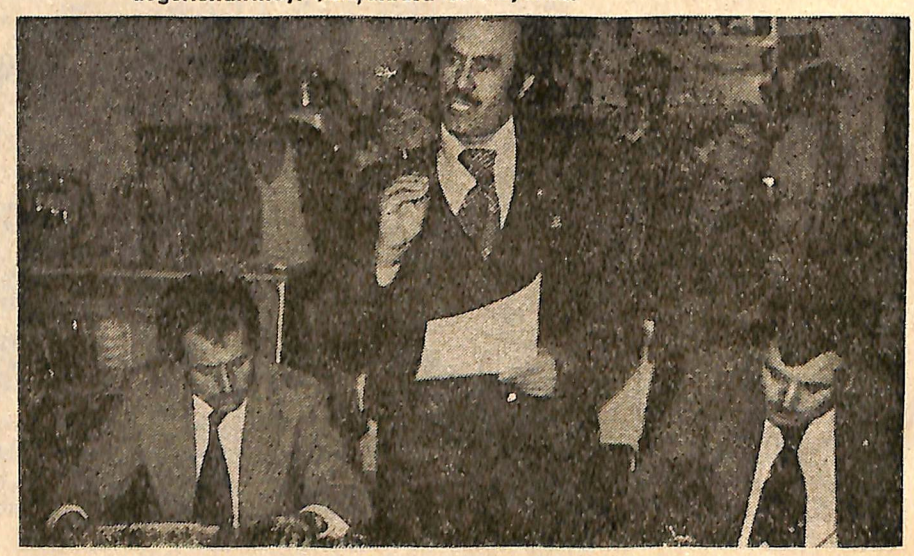

İçte Sendikal Olaylar

İSDEMİR İŞYERİNDE İRADE BEYANI ÇELİK - İŞ'E YETKİYİ ALDIRDI

Uzun bir süredir irade beyanları ile tartışmalara yol açan İskenderun Demir ve Çelik işyerinde sözleşme yapma yetkisi Bağımsız Çelik-İş Sendikasına verilmiştir.

DİSK, MİSK ve Bağımsız Sendika çekişmesine sahne olan işyerinde çalışanların çoğunluğunun Çelik-İş Sendikası'nda olduğunun saptanması üzerine Genel Başkan Orhan Erçelik kaybedilen zamanın kapatılacağını ve günün kosullarına uygun sonuçların maddî ve sosyal haklar konusunda alınacağını açıklamıştır. Maden-İş, Özdemir-İş ile Çelik-İş Sendikaları arasında yetki çatışmasına irade beyanı ve mahkeme kanalıyla gerçek son verdiklerini belirten Çalışma Bakanlığı ilgilileri ise yeni yasa tasarısıyla bu tür olaylara son verileceğini ve sözleşmelerin geri bırakılmasının önleneceğini açıklamışlardır.

TEKSİF 40 BİN ÜYEYE ULAŞTI :

Tekstil işkolunda çalışmalarını sürdüren Tekstil sendikasının üye sayısı 40 bine ulaşmış tır. Hatırlanacağı üzere bir süredir kayyumla yönetilen sendikanın genel kurulu bu ay içinde yapılacak ve yeni yöneticilerin seçilmesi sağlanmış olacaktır.

DENİZ ULAŞ - İŞ'İN GÖRÜŞMELERİ SÜRÜYOR :

Deniz Ulaş-İş Sendikası armatörlere bağlı gemilerde çalışan üyeleri adına yeni dönem sözleşme görüşmelerini sürdürmektedir. İlgililer olumlu sonuca yaklaşılmakta olduğunu ve maddî hakların yakında masaya getirileceğini açıklamışlardır.

Mardin Şehri Pislik İçinde

Temizlik işçilerinin büyük kentlerde sürdürdüğü grevler kalkarken Mardin ve Diyarbakır da eylem sürmektedir. Genel-İş üyesi çalışanların işi bırakması belediye hizmetlerini aksatmış ve kentler pislik içinde kalmıştır. Yerel Yönetim Bakanlığının girişimleri ile grevlerin yakında anlaşma ile sonuçlandırılacağı belirtilmektedir.

Hava - İş Usaş'ta uzlaşmazlığa gitti

Kendi işkolunda tek yetkili sendika olan Hava-İş geçtiğimiz ay içinde yoğun çalışmaları geride bırakmış ve bu arada USAŞ işyerinde sözleşmenin geriye götürüldüğü gerekçesi ile 8 maddelik bir uzlaşmazlık zaptı imzalamıştır.

Başta işçi sağlığı ve iş güvenliği olmak üzere, ulaşım, çocuk yardımı ve ücret konularını içeren uzlaşmazlık zaptı konusunda Bölge Çalışma Müdürlüğünün vereceği kararlar dikkatle beklenirken, THY'de çalışan pilotların maaşlarına haciz konamayacağının açıklanması da büyük bir üye çevresi arasında sevinç yaratmıştır.

Bu arada Kıbrıs Türk Hava Yolları işyerlerinde de geniş maddi ve sosyal haklar içeren 1. dönem toplu iş sözleşmesi yapılmıştır. Sözleşmenin en ilginç maddesi ise «Pahalılık Yardımı» nın ayrıca anlaşma arasında yer almasıdır.

Kar inmiş toprağa. Yer lök gibi. Elde dövizler, ayaklar ıslak ki ne ıslak. Çalışan emeğin hakkının söke, söke alınacağı ilkesi bilinirken O'nu zora koşmak niye? Alınlarından boncuk, boncuk akan terler kurumadan kursağından geçecek sıcak bir aşı düşünen emekçiler elleri boş mu gidecek evlerine.? Bu bölge olmayacağına göre yukarıdaki fotoğrafla başlayan olaylar zincirinin gerçek suçlusu kim? Hepbirlikte söyleyelim? «İşçilerin Dışındakiler».

ALDIKAÇTILAR EM
DİRENDİLER VE KA

Gebze Çayırova'da kurulu bulunan Aldıkaçtılar işyerinde geçtiğimiz günlerde işveren tarafından «Sergilenen Oyunlar Dizisi» kararlı Otomobil-İş üyeleri tarafından bozuldu ve direnen emekçiler bir kez daha kazandılar. Emeğin hakkının yenemeyeceği ilkesinin doğruluğunu ve geçerliliğini ortaya koymak için örgütlü olarak sürdürülen hareket sonunda varılan sonuç işverenlerin artık başlarına buyruk davranamıyacaklarını ortaya koyması açısından bir «Ders Olma» niteliği kazanmıştır.

Ücretlerin zamanında ödenmemesi nedeniyle başlayan direniş kısa zamanda gelişti. Alnından akan terlerin soğumasını bir kenara bırakın, neredeyse ayın sonuna gelinecekken işveren «Alacak Darboğazı ve Hammadde Bulunmaması» gerçek olarak göstererek kasasını bir türlü açmıyordu. Evlerine götürecek bir ekmeğin hesabı içindeki çalışanların durumu ortada iken kendi kazancından başka birşey görmeyen işveren sonunda direnen emekçilere ödeme yapmak yerine 17. maddeyi çalıştırarak tüm emekçileri tazminatsız olarak işten çıkardığını açıkladı.

Sömürü zincirlerini parçalamak, yasal haklarını savunmak için birikmiş Aldıkaçtılar çalışanları işyerinin önüne. Soğuğu duymazlıktan gelerek gerçekleri haykırıyorlar.

EKÇİLERİ ANDILAR

KENDİNE GEL İŞVEREN:

Otomobil-İş Sendikası üyelerinin direnişlerinin yeni boyutlara ulaşarak sürmesini olumlu yöne çevirmek ve hareketi çalışanlardan yana döndürmek görevini üstlendi ve bilinçli bir çaba yeni girişimleri de yanında getirdi. Sonunda işverenle yapılan protokolda:

1 — Ücret ödenmesinin gecikmesi nedeni ile işyerinde toplu halde çalışmayarak direniş yapan işçilerin hizmet akitlerini 1475 sayılı kanunun madde 17/2 G. ve 275 sayılı kanunun madde 29 hükümlerine dayanarak fesheden işveren bu işçileri tüm eski hakları saklı kalmak şartiyle yani feshin sonuçlarını ortadan kaldırmak suretiyle tekrar işe almayı kabul eder. Şu kadar ki direnişe katılan işçilere çalışmadıkları sürenin 5 gününe isabet eden ücretleri ödenmeyecektir. Bununla beraber çalışılmayan günlerdeki iş (tonaj) kaybının Ocak 1979 sonunda telafi edildiğinin tesbit edilmesi halinde kesintiler iade edilecektir.

2 — İşçiler 18-12-1978 gününden itibaren işbaşı yapacaklardır.

Yukarıdaki maddeler yer alıyordu. Çalışanlar direnişlerinin sonunda isteklerini dinletmişler ve haklı uğraşlarının gerektiğinde tekrarlanabileceğini de göstermişlerdi.

Otomobil-İş'in kararlı ve bilinçli üyeleri nereden - gelirse - gelsin tüm bu karşı hareketlere yekvucut olarak göğüs germeğe devam edeceklerdir. Bilinmelidir ki emeğin hakkı yenemez ve Otomobil-İş üyesi emekçilerin kararlı uğraşına «Dur» denemez.

Geçtiğimiz sayımızla «İstihdam Güvencesi Tasarı sı»konusunda genel olarak yapılması düşünülen değişiklikleri aktarmıştık... Bu kez de Çalışma Bakanlığı tarafından yapılan çalışmalara bir göz atmayı yararlı gördük. Ne var ki bu kez de çalışmalar tam bir görüntü almadan bu konuda kendi yorumumuzu yapmakta gecikmeyi yeğleyeceğiz...

Çünkü daha görüşler belirlenmesine karşın tam oturmamış ve son şeklini almamıştır. Bu konudaki çalışmalar ve düşünülen değişiklikler aşağıdaki gibidir. Yazımıza geçmeden önce şunu hatırlatmak isteriz ki bu konuda daha şimdiden tartışma açılmış ve işverenler kendileri için olumsuz gördükleri düşüncelerin karışısına çıkmayı her zamanki gibi kendilerine bir görev olarak kabul etmişlerdir.

Yeni yasa ile Sözleşme Düzeni Topyekün Değişecek

Çalışma Bakanlığının 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Yasa Taslağında öngördüğü ilke değişikliklerinden ilki, toplu sözleşme süreleri ile ilgili mahkeme, Yargıtay kararlarındaki tartışmalara son verme amacını taşıyor. İlgili yasa maddesinde yapılan değişiklik ile bir toplu sözleşmenin süresinin 3 yıldan fazla olamıyacağı vurgulanıyor.

Taslak, işkolu toplu sözleşme tipinin kaldırılmasını öngörüyor. Bakanlık işkolu toplu sözleşme tipinin kaldırılmasını öngörürken gerekçesinde, bugüne kadar işkolu yetkisine dayanılarak yapılan sözleşmelerin aslında işyeri sözleşmesi niteliğini taşıdığı belirtiliyor. İşkolu yetkisine dayanılarak sendikaların bir tek üyesi bulunmıyan işyerlerinde sözleşme yapabildiklerine işaret ediliyor. Hem işyeri, hem de işkolu yetkisi olan bir sendikanın aynı işyerinde aynı dönem için iki kez sözleşme yapmak üzere işverenin karşısına çıkabildiği hatırlatılıyor. İşkolu sözleşmelerinde işverenin çağrıya gelmemesi, grev oylaması, işveren aracısı gönderilmesi gibi konularda çıkan hukuk sorunları yanında, işkolu düzeyinde sözleşme yapacak sendikanın belgeler üzerinde saptanmasının güçlükleri, işkolunda çalışan işçilerin sağlıklı sayısının dahi saptanamadığı anlatılıyor. Tüm bu sakıncaları vurguladıktan sonra da, yasaya var olan işyeri toplu sözleşmelerinin yanı sıra, işkolu yerine, işletme tipi toplu sözleşmelerinin getirildiği belirtiliyor.

Bir toplu iş sözleşmesinden yararlanma için, sözleşmeyi yapan sendikanın izin vermesi gibi, bir zorunluluk olmadan, işçinin dayanışma aidatı ödemesi ilkesi getiriliyor.

Yasa Taslağında getirilen en önemli ilke yetkili sendikanın saptanmasında, işçiye referandum hakkının tanınması. Yasa Taslağına göre, yetkili sendikanın saptanmasında, çoğunlukla ilgili itirazlar, oylama yapılması istemi ile 3 iş günü içinde iş mahkemesine gönderilecektir. Taraflar Bölge Çalışma Müdürlüklerinin kararlarına en çok yine üç gün içinde itiraz edebilecek, iş mahkemeleri de yine üç gün içinde itirazları karara bağlıyacaklardır. Çağrı

yapan sendikanın çoğunlukta olup olmadığı, ya da itiraz eden sendikanın çoğunlukta olup olmadığının saptanması için iş mahkemesi hakiminin denetiminde işyerin de o tarihte en az 6 ay çalışmış işçiler katılacaktır. Kuruluşu 6 aydan yeni işyerlerinde ise, oylamaya çağrı tarihinde iş yerinde çalışan işçiler katılacaktır. Oylama gizli oy, açık tasnifli yapılır. Oylama itirazın mahkemeye verilmesinden sonra en geç 15 gün içinde gerçekleştirilir. Oylama sonucunda hangi sendikanın yetkili olduğu ile ilgili mahkemenin verdiği karar kesindir...

Yetkili sendikanın saptanmasında işçiye referandum hakkını tanıyan yasa değişikliği ile ilgili çok uzun hazırlanan gerekçede, üye fişleri ile yetkili sendikanın saptanmasında karşılanan çeşitli güçlükler anlatılmakta, güçlü sendikacılığın işçilerin serbest iradeleri ile seçtikleri sendikaların gelişmesiyle doğacağı belirtilmektedir.

NEDEN REFERANDUM?

Tasarı gerekçesiyle, yürürlükleri yasa düzeni içinde yetkili sendikanın saptanmasında karşılaşılan güçlükler anlatılırken özetle şöyle denilmektedir:

«275 sayılı yasanın 11. maddesinin halen yürürlükte olan kuralları, uygulamanın ortaya koyduğu veriler dikkate alındığında, iyi niyetli olmıyan bazı faaliyetlere olanak yaratmakta, bundan sakıncalı sonuçlar doğmaktadır.

Sendikalar arasındaki rekabet çoğunlukla yetki elde etme konusunda ortaya çıkmakta ve yetkinin elde edilebilmesi için hemen her yola başvurulmaktadır. İşçilerden sendikaya girişte birden fazla üye giriş fişi alınmakta, işçinin istifası halinde ise bu fişlerden birine yeni tarih atılmak suretiyle muameleye konulmaktadır. Rakip sendikaların üye sayıları toplamı işyerinde çalışmakta olanların sayısını aşmaktadır. Yapılan incelemeler sırasında ölmüş olan, aylarca önce işyerinden ayrılmış, yurt dışına gitmiş olan kişilerin, öldükten, işten ayrıldıktan sonraki günlerde sendika üyesi olarak gösterilmelerine sık sık rastlanmaktadır. Böylece azınlık sendikası yetki alabilmekte ve bunun sonucu olarak çoğunluk sendikasının üyesi olan işçiler hukuken olmasa bile fiili haklılıklarını kanun dışı hareketlere dönüştürerek işyerinde huzurun bozulmasına yol açmaktadırlar.

274 sayılı yasada bir açıklık bulunmaması ve Yargıtay'ın bir kimsenin birden fazla sendikaya üye olmasını önleyen bir hükmün sendikalar yasasında bulunmadığı yolundaki kararı karşısında, işçilerin hangi sendikanın yetki alacağı konusundaki kuşkuları, onları iki hatta üç sendikaya üye olmaya itmektedir. Bu yol güçlü sendikacılığın gelişmesini zorlamakta ve sendikaları sadece toplu iş sözleşmesi yapan kuruluşlar haline getirmektedir.

Oysa ki, 274 sayılı yasanın 14. maddesinde toplu iş sözleşmesi kadar önemli olan başka görevler de yer almaktadır. Güçlü sendikacılık işçilerin serbest iradeleri ile seçtikleri sendikaların gelişmesiyle doğacaktır. Bu doğuşu engelleyen yolların kapatılması zorunludur.

Toplu iş sözleşmesi yapacak sendikanın hangisi olduğunun işçilerin serbest iradelerine dayanılarak demokratik usullerle saptanmasında sayısız yararlar vardır. Bu nedenle yetki saptamasının iş mahkemesi hakiminin denetiminde, işçilerin oylarına başvurularak yapılması demokratik bir yol olarak görülmüştür. Bu yol bugüne kadar meydana gelen sakıncaları gidererek, işçilere ve onların meslek kuruluşlarına olduğu kadar işverenlere de güven verecektir. Ayrıca da idari makamların evrak üzerindeki inceleme ve değerlendirmelerin çeşitli yollarla yapılabilecek itirazlar ve idareye karşı doğacak güvensizlik ve kuşkular da ortadan kalkacaktır.»

Yasa Taslağında ayrıca yetki itirazları prosedürlerinde, adres istemeden, itirazın kimler tarafından yapılacağı, itirazların incelenmesi, işyerleri açısından itirazın her işyeri için tek tek yapılması gibi konularda, yürürlükteki yasada görülen aksaklıklar yeniden düzenlenmektedir.

Genel Kurul toplantılarını yapmamış, tüzükleri yasalara uymıyan sendikaların toplu sözleşme yapmaları engellenirken, bildirimlerde rakip sendikaların birbirlerini atlatmak için başvurdukları hilelere karşı önlemler getirilmektedir. Adres isteme, bildiri ve ilan koşullarına uyulmaksızın yapılmış toplu iş sözleşmeleri hükümsüz sayılırken, yetki almış sendikanın bu hakkını bir ay içinde kullanması zorunluluğu getirilmektedir..

Çalışma Bakanlığının 1475 sayılı İş

Yasası ile ilgili değişiklik önerileri, yasa kapsamı ile ilgili bölümden başlamaktadır. Bu konudaki açıklamada yürürlükteki yasanın 4 milyon 18 bin ücretle çalışandan ancak 1 milyon 991'inin kapsadığı ve yasanın bu haliyle Anayasanın buyruğunu yerine getirmediği vurgulanarak iş yasasının kapsamının genişletilmesi önerisi getirilmektedir. Sonradan ayrı bir yasa taslağı kapsamına alınan tarım işçilerinden başka, ev hizmetlerinde çalışanlar da yasa kapsamına alınmaktadır. Halen çıraklık yasası kapsamında olan 18 yaşından küçük çalışanlar için sadece çıraklık eğitimi görenlerin İş Yasası kapsamı dışında kalmaları öngörülmüşler. Konut kapıcı ve kalorifercileri, sporcular yasa kapsamına alınmışlardır.

«İŞ GÜVENCESİ»

İş Yasasında yapılması düşünülen en önemli değişiklikler arasında, istihdam «iş güvencesini» sağlama amacı ile getirilen ilkeler yer almaktadır.

«Çalışma herkesin hakkı ve ödeviyse iş bulmuş kişilerin işsiz duruma getirilmeleri için nesnel, haklı nedenler ve kaçınılmaz zorunluluklar olmalıdır. Bunun dışındaki nedenlerle hizmet akdinin sona erdirilebilmesi olanağı sözleşme özgürlüğünün keyfi olarak kullanılması anlamına gelir, Anayasamız böyle bir kullanımı öngörmemiştir» denilen bakanlık yasa değişikliği gerekçesinde getirilen ilkeler şöyle özetlenmektedir:

«Bu yaklaşımla İş Yasasının 13, 17 ve 24. maddeleri hizmet akdinin sona erdirilmesini, herkesin sahip olduğu Anayasa buyruğu gereği olan çalışma hak ve ödevinin keyfi olarak sona erdirilmesine olanak bırakmayacak biçimde yeniden düzenlemiştir. Bu düzenleme çağdaşlaşma yolunda sık sık örnek gösterdiğimiz gelişmiş Batı demokrasilerinde uzun süreden beri uygulanan, artık tartışması yapılmayan benimsenmiş kurallardır.

Yapılan değişiklikle, öncelikle işverenin haklı nedenlerle hizmet akdini feshedebileceği haller yeniden ve kötü kullanımları önleyecek biçimde düzenlenmiş, arkasından işverenin bu haklı nedenle işe son verme hakkı saklı kalmak kaydıyla 13. maddenin düzenlenmesine geçilmiş ve ekonomik ve teknik zorunluluk bulunmadıkça işçinin işine son verilemiyeceği ilkesi getirilmiştir. Söz konusu zorunluğun takdiri İş

Kıdem tazminatı Konusu da yeni Koşula bağlanıyor

Yasasının denetimine bırakılmış, ancak işçinin hakkını savunmadaki güçsüzlüğü dikkate alınarak ispat külfeti işverene yüklenmiştir.

Ayrıca, işçilerin yaşam kavgaları bakımından çok daha geniş boyutlu ve önemli bir sorun olan, çalışma barışı açısından da sakıncalı sonuçlar doğurabilen toplu işçi çıkartma uygulaması bir ön incelemeyi gerekli kıldığından Çalışma Bakanlığının, gerekçelerin haklılığı yönünden incelenmesine ve iznine bağlı kılınmıştır. Kuşkusuz izin vermeme durumunda yargı organlarının denetim yolu açıktır.»

KIDEM TAZMİNATI FONU

Kıdem tazminatlarının bir fonda toplanmasını öngören bakanlık tasarısında, kıdem tazminatının bir istihdam güvencesi olma niteliğini büyük ölçüde yitirmiş olduğu savunularak, tasarının bu bölümünde getirilen hükümler ve ilkeler şöyle anlatılmaktadır.

«İşçilerin kendi isteğiyle işten ayrılma halinde geçen hizmetlerinin kıdem tazminatının hesabında gözönünde bulundurulmaması da bir eksikliktir. Bu durumu düzeltmek ve işçilere daha uzun süre için ve daha fazla miktarda kıdem tazminatı ödenmesini sağlayabilmek amacıyla 1475 sayılı yasanın 14. maddesinde önemli değişiklikler yapılacaktır. Böylelikle kısa dönemde işçilerin çıkarlarını daraltıyor gibi görünmekle birlikte uzun vadede işçinin lehine olan yeni bir sistem getirilmektedir. Kıdem tazminatı, emeklilik ve ölüm hallerinde toplumsal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmetlerin tümünü kapsayan bir ödeme haline dönüştürülmüştür.

Bugüne kadar olduğu gibi işverenlerin sorumluluğunda kalması bakımından kurulacak kıdem tazminatı fonunu aktüeryel açıklarının yine işverenlerce karşılanmasını sağlamak amacıyla bütçe sistemi kabul edilmiştir. Fona ödenecek primlerin toplanması ve tazminat ödemelerinin yapılması işinin bu konuda uzmanlaşmış ve örgütlenmiş olan Sosyal Sigortalar Kurumuna verilmesi uygun görülmüştür.»

Dışta Sendikal Olaylar

İNGİLTEREDE GREVLER HÜKÜMETİ SARSIYOR

İngiltere tarihinde ilk kez çalışanların tüm ülke çapında birlik olduğu görülmüş ve başlayan grevler Callağan Hükümeti'nin temellerini sallamaya başlamıştır.

Hayatın geniş ölçüde durmaya yüz tuttuğu İngiltere'de basın organları dahi «Yeter Artık» şeklinde manşetler atmaya başlamış ve ülke ekonomisinin bu gidisle batağa sürüklenebileceğini iddia etmeğe başlamışlardır. İtfaiyeciler, elektrik ve taşıma işçileri yanında endüstri işyerleri çalışanlarında greve geçmesi ekonomik hayatı tam bir keşmekeş içine sokmuş, belediye hizmetleri ise tamamen durmuştur.

Şimdi İngiltere'de mezarcılar da greve geçmesi yüzünden cenaze sahipleri son görevi yalnız başlarına yapmak zorunda kalmışlardır. Çalışanların öncelikle maddî istekleri ile daha ivi çalışma koşullarından kaynaklanan grevlere İşçi Partisi'nin karşı çıkması ters tepkilere yol açmış, ne var ki «Güvenoylaması» az bir farkla kazanılmıştır.

Batılı gözlemciler grevlerin bir süre daha devam etmesi halinde Callağan başkanlığındaki hükümetin çekilmek zorunda kalacağını ve çalışanlara boyun eğileceğini iddia etmektedirler.

Japon Havacılar 24 saat Uçmadı

Japon Hava Yolları'nda çalışan pilotlar ise 24 saat süre ile göklere veda etmişlerdir. Yeni sefere konan uçakların güvenlik açısından eksik olduğunu savunan pilotlar cangüvenliği konusunda etkin önlemler alınmasını istemişler ve havayolu işletmesini harekete geçirmek için tüm ülkede uçakları kaldırmamışlardır.

Grev kısa sürede etkisini göstermiş ve yeni uçaklar genel bir denetimden geçmek üzere hangarlara çekilmiştir.

ALMANYA'DA ÇELİK GREVİ SONA ERDİ...

100 bini aşkın çelik emekçisinin başlattığı grev ise Almanya'da tam bir başarı ile sona ermiştir. Öncelikle maddî isteklerinden biraz geriye gitmek zorunda kalan çelik işçileri buna karşın çalışma sürelerindeki indirimi kabul ettirmişler ve haftada 4 gün esasını anlaşmalara geçirmişlerdir.

Düsseldorf kenti ve çevresinde yoğun bir şekilde sürdürülen greve katılan 35 bin dolayındaki Türk işçileri de yeni sözleşmenin koşullarından yararlanmaktadırlar. Oto motiv, madeni eşya ve çelik konusunda çalışan tüm sanayi dallarını 2 aya yakın bir süre için durduran grev ardından yapılan anlaşma işverenlerin yerine hüküme ti husursuz kılmış ve ihracat gelirlerinde bir azalmanın görüleceği ve Avrupa'da rekabet öğesinin elden gideceği söylenir olmuştur.

bizden HABERLER

EVLENME

● Makina Takım işyerinde çalışan üyelerimizden Yusuf SARPER Bayan Ayşe ile, Sedat ÜNAL Bayan Ayla ile

● Chrysler işyerinde çalışan üyelerimizden Mustafa ÇETİNKAYA - Perihan DAYIOĞLU ile, Nafiz SEZEN - Esma YÜKSEL ile, Hasan DURUL - Gönül DURMAZ ile,

● Çelik Montaj isverinde çalışan üyelerimizden M. Atilla TULGAR - Füsun OĞUZ ile, İsmail ANIK - Seyhan PINAR ile, Levent ŞUMLU - Serap BUDAY ile evlenmiştir. Yeni evlileri kutlar, bir ömür boyu mutlu olmalarını dileriz.

DOĞUM

● Makina Takım isyerinde çalışan üyelerimizden Halim AKAR'ın kızı, Ertuğrul ÖZENÇ'in oğlu, Salih GÜNAÇTI'nın kızı, Fahri GÖREN'in oğlu, Emin İPEK'in kızı, Şakir ÖZCAN'ın kızı, Mustafa KESKİN'in kızı, Mustafa KAYATÜRK'ün oğlu,

● Ak-Kardan San. ve Tic. A.Ş. işyerinde çalışan üyelerimizden Murşit GÜLER'in oğlu, Selahattin BAŞARAN'ın kızı, Rafet BOZAN'ın oğlu, Adem KUŞ'un kızı, Mehmet Ali ÖZKARAN'ın kızı, Halit PEHLİVAN'ın oğlu, Naci ÇITAK'ın oğlu, Bedri TUNCER'in oğlu, Ahmet NAR'ın oğlu, Fehmi KILIÇ'ın kızı, Yahya KUŞ'un kızı, İsmet KAÇAR'ın kızı, Rasim DURAN'ın kızı, Sürmeli İLHAN'ın oğlu,

● Boğaziçi Döküm işyerinde çalışan üyemiz Harun ŞAHİN'in oğlu,

● Tekfen İmalat ve Mühendislik A.Ş. işyerinde çalışan üyemiz Abdülhamit BAHAR'ın kızı,

● Çolakoğlu Metalurji A.Ş. işyerinde çalışan üyemiz Muammer İNAL'ın oğlu,

● Çelik Montaj İşyerinde çalışan üyelerimizden K. Ömer ÜGE'nin oğlu, Ahmet AKDENİZ'in oğlu, Talat YILDIRIM'ın kızı, Turgut AYBAR'ın oğlu, Sıddık ATAĞ'ın kızı, Dursun ÖZHAN'ın kızı, Fikri BAYIR'ın oğlu,

● Chrysler San. A.Ş. işyerinde çalışan üyelerimizden N. Kemal AKENGİN'in kızı, S. SAKIN'ın oğlu, dünyaya gelmiştir. Anne ve babaları kutlar küçük yavrulara uzun ömürler dileriz.

VEFAT

● Makina Takım isverinde çalışan üyelerimizden İbrahim DOĞU'nun babası, Şakir ÖZCAN'ın çocuğu,

● Chrysler San. A.Ş. işyerinde çalışan üyelerimizden Hakkı KARAGÖZ'ün çocuğu, Hıfsı TAŞDEMİR'in babası vefat etmiştir. Merhumlara tanrıdan mağfiret niyaz eder; geride kalanlara sabır dileriz.

Sosyal Haberlerinizi

Gönderin

OTOMOBİL-İŞ

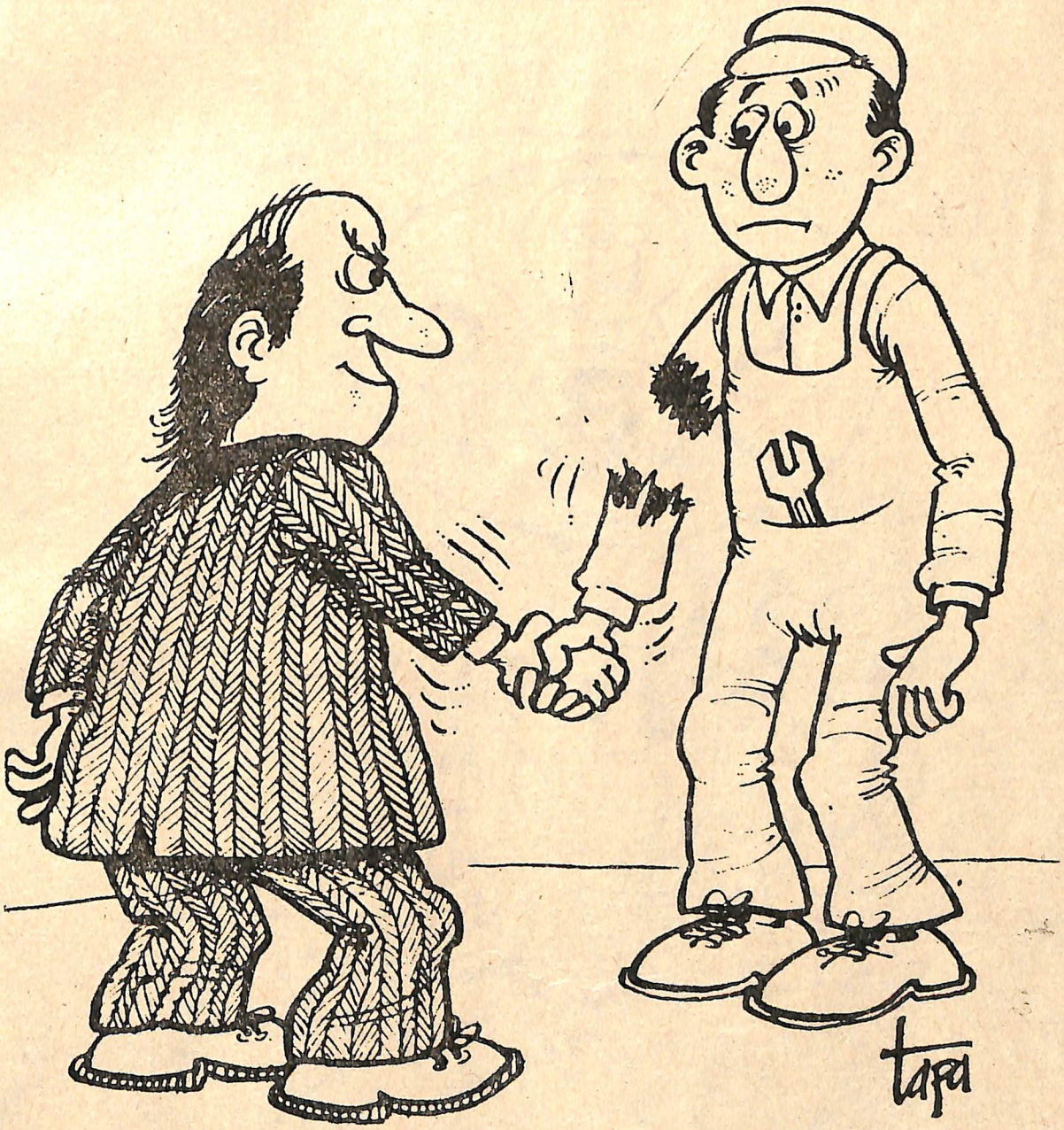
tapa

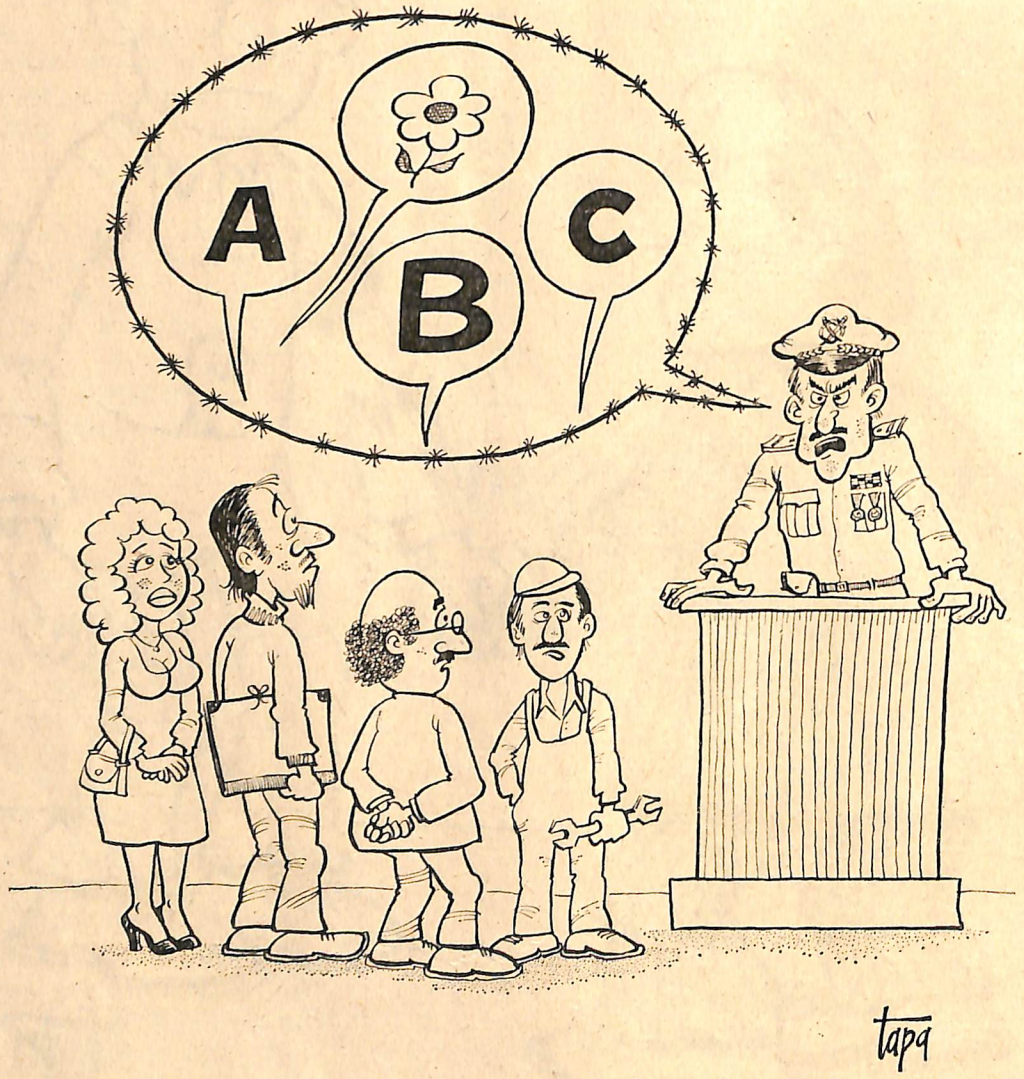
A
B
C
tapa